

**VU, LLTI IR LMTA ETNOLOGIJOS DOKTORANTŪROS STUDIJŲ DALYKO
SANDAS**

Dalyko pavadinimas	Mokslo kryptis (šaka), kodas	Institucija	Padalinys
RELIGIJOTYROS METODOLOGIJOS: ISTORINĖ PERSPEKTYVA	Etnologija H 006	VU	Azijos ir transkultūrinių studijų institutas
Studijų būdas	Valandų skaičius	Studijų būdas	Valandų skaičius
paskaitos:	10	konsultacijos:	10
savarankiškas darbas:	170	seminarai:	10
Kreditų skaičius:	8		
Dalyko anotacija			
<p>Dalyko tikslas – supažindinti doktorantus su religijų tyrinėjimo disciplinos geneze ir raida nuo antikos laikų ligi šių dienų atskleidžiant kaip vyko atsiribojimas nuo konfesinės teologinės perspektyvos ir kaip, vis daugiau pažįstant neeuropines religines tradicijas, formavosi akademinės religijos studijos. Bus atskleidžiamas paties „religijos“ termino definicijų problema ir jos interpretacijų įvairovė. Doktorantai susipažins su pagrindinėmis religijotyros tyrimų kryptimis, sritimis ir mokyklomis: lingvistine, sociologine, psichologine, antropologine, kultūrologine, fenomenologine, pokolonijine, ir kt. Paskaitų ir seminarų metu bus analizuojamas religijų tyrimo turinys ir pamatinė problematika, metodologiniai religijotyros principai, klasifikacijos, religinio elgesio ir patyrimo paradigmos, religinio autoriteto tipai, religinės bendrijos samprata.</p>			
<p>Dalyko siekiniai ir kompetencijos: doktorantai išmanys kompleksinę pokolonijinių studijų prigimtį ir santykį su kitomis disciplinomis bei tarpdisciplininiais laukais. Pažins religijų raidos dėsningumus ir stadijas, religijotyros ir teologijos santykį, lyginamąjį ir istorinį religijotyros principus, religinės kalbos, religijos funkcijų ir socialinio vaidmens bei religijos sąveikos su kultūra problemas. Doktorantai sugebės, analizuoti ir kritiškai įvertinti lokalių ir neeuropinių religijų įtaką religijotyros disciplinos formavimuisi, galės identifikuoti vyraujančius Europinius stereotipinius religinio ktoniško vertinimus, legitimavusius kolonijinį santykį su kitomis religinėmis tradicijomis. Įvairių religijotyrynių mokyklų suformuotų skirtingų prieigų ir metodų pažinimas padės doktorantams juos atsirinkti ir taikyti savo tyrimuose bei darbuose. Bus ugdomi tarpdisciplininiai į problemą orientuoti analizės gebėjimai ir plečiami kognityviniai bei komunikaciniai įgūdžiai padedantys adekvačiau suvokti religinę įvairovę ir ktoniškumą.</p>			
<p>Kurso turinys:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Antikinė religijų samprata; 2. Ankstyvoji krikščionybė apie religijas; 3. Religijos samprata viduramžiais; 4. Renesansas ir reformacija apie religijas; 5. Švietimo amžiaus perspektyva; 6. Č. Darvino evoliucionizmas ir H. Spenceris; 7. M. Mulleris ir lingvistinė religijotyra; 8. Ankstyvoji antropologija – J. Lubockas, E. B. Tayloras; 9. A. Langas ir religijos iracionalizmas; 10. R. R. Marettas ir manizmas; 11. Totemizmo samprata: J. F. M'Lennanas ir R. Smithas; 12. E. Durkheimio sociologinis religijotyros metodas; 13. J. G. Frazeris apie magiją; 14. A. van Gennepas apie apeiginius virsmus ir iniciacijas; 15. Religijos psichologijos formavimasis (J. H. Leuba, E. D. Starbuckas); 16. W. Jamesas ir jo religinio patyrimo samprata; 			

17. J. B. Pratto metodologinės nuostatos;
18. Religijotyros ir teologijos konfliktas: Gottingeno mokykla;
19. Misionieriškas J.N. Farquharo požiūris;
20. N. Soderblomo metodologija;
21. R.Otto šventybės fenomeno, numinozinio patyrimo samprata;
22. B. Malinowskio socialinė antropologija ir A.R.Radcliffe-Browno funkcionalizmas;
23. M. Weberio religijos sociologija;
24. Kultūrinis-istorinis etnologijos metodas ir jo atstovai;
25. P. W. Schmidtas ir pirmąsčio monoteizmo idėja;
26. Z. Freudo religijos samprata;
27. C. G. Jungas ir archetipinė psichologija;
28. Misticizmo fenomenas ir jo tyrinėjimai;
29. G. van der Leewas ir religijos fenomenologijos principai;
30. Deskriptyvios fenomenologijos raida Skandinavijoje: E. Lehmannas, W. B. Kristensenas;
31. F. Heilerio fenomenologinė religijų klasifikacija;
32. M. Eliade ir R.Pettazzonis: fenomenologinė religijų istorija;
33. Šventybės "geografija" ir hierofanijos (M. Eliade);
34. Religinis patyrimas šiuolaikinės transpersonalinės psichologijos perspektyvoje;
35. Kognityvinės psichologijos preiga prie religijos studijų;
36. Antropologinis-empirinis religijų tyrimas;
37. Pokolonijinis žvilgsnis į religijos tyrimus;
38. Religijos samprata postmodernistiniame kontekste.

Literatūra

Pagrindinė literatūra:

1. Eric J. Sharpe. *Comparative Religion. A History*, Illinois: Open Court, 1986.
2. *Exploring Religious Meaning*, ed. Robert C. Monk, New Jersey: Prentice Hall, 1994.
3. Walter H. Capps. *Religious Studies: The Making of a Discipline*, Minneapolis: Fortress Press, 1995.
4. John R. Hinnells (ed.). *The Routledge Companion to the Study of Religion*. Abingdon: Routledge, 2005.
5. Fitzgerald, Timothy. *The Ideology of Religious Studies*. Oxford: Oxford University Press. 2000.
6. McCutcheon, Russell T. *Critics Not Caretakers: Redescribing the Public Study of Religion*. Albany: State University of New York Press, 2001.
7. David M. Wulff. *Psychology of Religions: Classic and Contemporary*, NL: John Wiley and Sons, Inc., 1997.

Papildoma literatūra:

1. Mircea Eliade, Jones Lindsay (eds.). *Encyclopedia of Religion*, 15 Volumes, Macmillan Reference USA; 2nd edition, 2004.
2. Robert A. Segal (ed.). *The Blackwell Companion to the Study of Religion*. Blackwell Pub. 2006.
3. *Imagining Otherness: Postcolonial Perspective to Indian Religious Culture*, Vilnius: Kronta, 2007
4. George D. Chryssides. *The Insider/Outsider Debate: New Perspectives in the Study of Religion* Equinox Publishing, 2019.
5. Olson, Carl. *The Allure of Decadent Thinking: Religious Studies and the Challenge of Postmodernism*, Oxford University Press, 2013.
6. A. Beinorius, *Imagining Otherness: Postcolonial Perspective to Indian Religious Culture*, Vilnius: Kronta, 2007.

<p>7. Jonathan Z. Smith. <i>Imagining Religion: From Babylon to Jonestown</i>, Chicago: University of Chicago Press, 1985.</p> <p>8. Richard E. King, <i>Orientalism and Religion: Postcolonial Theory, India and 'the Mystic East'</i>. Routledge, 1999.</p> <p>9. C.G. Jung. <i>Psychology and Religion: West and East</i>, Princeton University Press, 1969.</p> <p>10. M. Eliade. <i>Šventybė ir pasaulietiškasumas</i>, Vilnius: Mintis, ALK, 1997.</p> <p>11. M. Weber. <i>Religijos sociologija</i>, Vilnius: Pradai, 2000.</p>	
<p>Konsultuojantys dėstytojai: vardas, pavardė, mokslo laipsnis</p>	<p>Svarbiausieji darbai mokslo kryptyje (šakoje) paskelbti per pastaruosius 5 metus:</p>
<p>Audrius Beinorius, prof.dr. (HP)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Beinorius, Audrius. “Sanskrit and Lithuania: On Linguistic, Religious and Cultural Proximity”, in <i>Sanskrit and European Languages</i>. Ed. Prof. Shashi Bala, New Delhi: Bharatiya Vidya Bhavan, 2020, p. 28-58. ISBN 978-81-938679-8-3. 2. Beinorius, Audrius. “Psychoanalytic theory in postcolonial discourse: comparing Octave Mannoni, Frantz Fanon and Homi K. Bhaba.”, <i>Dialogue and Universalism, Warsaw, Polish Academy of Sciences</i>, No.3/2020, p.123-140. ISSN 1234-5792 3. Beinorius, Audrius; Berniūnas, Renatas; Dranseika, Vilius; Silius, Vytis; Rimkevičius, Paulius. “The weirdness of belief in free will”, <i>Consciousness and cognition</i>. San Diego, CA : Academic Press. ISSN 1053-8100. eISSN 1090-2376. 2020, vol. 87, art. no. 103054, p. [1-15]. DOI: 10.1016/j.concog.2020.103054 4. Beinorius, Audrius. „Constructing Otherness: On the Early Perception of Buddhism in the West“, in <i>The Spread of Buddhist Thought</i>. Edited by Upendra Rao, New Delhi: Eastern Book Linkers. 2022. p.1-18; 251-253 ISBN 978-8178544236. 5. Beinorius, Audrius. “Teosofinis orientalizmas ir Indija: transkultūrinės Vakarų ezoterizmo transformacijos (Theosophical Orientalism and India: Transcultural Transformations of Western Esotericism)”, in <i>Ezoterizmo fenomenas: tarp Rytų ir Vakarų (The Phenomenon of Esotericism: between East and West)</i>, Vilnius: VU leidykla, 2023, p.189-226. ISBN: ISBN 978-609-07-0903-0 6. Beinorius, Audrius. “Ezoterizmas – globalus ar lokalus (Introduction: Esotericism – Local or Global?)”, in <i>Ezoterizmo fenomenas: tarp Rytų ir Vakarų, (The Phenomenon of Esotericism: between East and West)</i>, Vilnius: VU leidykla, 2023, pp.7-22. ISBN 978-609-07-0903-0. 7. Beinorius, Audrius (0,1 dalis); Berniūnas, Renatas; Dranseika, Vilius; Silius, Vytis; Rimkevičius, Paulius. “Bound to Share or Not to Care. The Force of Fate, Gods, Luck, Chance and Choice across Cultures”, <i>Journal of Cognition and Culture</i> (September 2023), 23: 451–475; DOI: 10.1163/15685373-12340172 8. Beinorius, Audrius. “Lunar Constellations (nakshatras) and Name Giving Tradition in Ancient India”, <i>Rocznik Orientalistyczny/Yearbook of Oriental Studies</i>, T. LXXVI, Z. 2,

	<p>2023, (s. 5–19) DOI: 10.24425/ro.2023.148339 (https://journals.pan.pl/dlibra/publication/148339/edition/129895/content)</p> <p>9. Beinorius, Audrius (0,1 dalis); Berniūnas, Renatas; Dranseika, Vilius; Silius, Vytis; Rimkevičius, Paulius. “Being prosocial and happy, and believing in life-determining forces across cultures”. <i>Journal of Cultural Cognitive Science</i>, Published: 06 February 2024. DOI: https://doi.org/10.1007/s41809-023-00139-x</p> <p>10. Beinorius, Audrius. (2024) “Kāla: laiko veidai klasikinėje Indijos filosofijoje”, <i>Problemos</i> 105, p. 21–31. doi:10.15388/Problemos.2024.105.2</p>
<p>Patvirtinta VU, LLTI ir LMTA etnologijos doktorantūros komiteto 2024 m. spalio 15 d. posėdyje, protokolo Nr. R6-7.</p>	
<p>Doktorantūros komiteto pirmininkė</p>	<p>dr. Daiva Vaitkevičienė</p>